
Effektiva samarbetsformer

Förslag på hur nämnden kan samarbeta mer aktivt med Arbetsmiljöverket, Migrationsverket och Skatteverket.

2024-12-06

Innehåll

1	Bakgrund och syfte	3
1.1	Utredningsmetodik.....	3
2	Arbetet med olaglig arbetskraftsinvandring och exploatering av arbetskraft på Statlig nivå	3
2.1	Center mot arbetslivskriminalitet (AKC)	3
2.2	Center mot arbetslivskriminalitet i väst (AKC-väst)	4
2.3	Arbetet med olaglig arbetskraftsinvandring och exploatering av arbetskraft i staden	4
2.3.1	Stadsledningskontoret	4
2.3.2	Miljöförvaltningen.....	5
3	Utvecklingsarbete.....	5
3.1	AKC.....	5
3.1.1	Kommunerna och staten.....	6
3.1.2	Mer kunskaper om varandras verksamheter	6
3.1.3	Utvärdering av insatser.....	6
3.1.4	Insatsplanering	6
3.1.5	Standardiserad information.....	7
3.2	Polisen	7
3.2.1	Operativa samordningen	7
3.2.2	LPO och kommunpoliser	7

1 Bakgrund och syfte

I budget för 2024 tilldelade kommunfullmäktige miljö- och klimatnämnden nedanstående uppdrag:

”Miljö- och klimatnämnden får i uppdrag att ta fram förslag på hur nämnden kan samarbeta mer aktivt med Arbetsmiljöverket, Migrationsverket och Skatteverket i syfte att beivra olaglig arbetskraftsinvandring och exploatering av arbetskraft.”

1.1 Utredningsmetodik

Arbetet har utförts genom samtal med de myndighetsföreträdare som har identifierats som betydelsefulla för att kunna utveckla en effektiv samverkan. Identifieringen är erfarenhetsbaserad utifrån redan upparbetade kontakter med aktuella myndigheter. I samtalen har vi identifierat utmaningar som behöver hanteras för att en effektiv samverkan ska kunna uppnås.

I uppdraget ingår att utreda hur vi kan samarbeta mer aktivt med Arbetsmiljöverket, Migrationsverket och Skatteverket med syfte att angripa det som kan kopplas till arbetslivskriminalitet. Eftersom staten tydligt pekar ut de regionala centren mot arbetslivskriminalitet som grunden i detta arbete har vi valt att prata med de som samordnar det center som vi hör till. De andra myndigheterna hänvisar i stort sett all samverkan hit.

2 Arbetet med olaglig arbetskraftsinvandring och exploatering av arbetskraft på Statlig nivå

2.1 Center mot arbetslivskriminalitet (AKC)

Sedan två år tillbaka finns ett regionalt center mot arbetslivskriminalitet i Göteborg.

Bakgrunden till inrättandet av regionala center mot arbetslivskriminalitet i Sverige är att bekämpa den ökande arbetslivskriminaliteten, som innebär att arbetstagare utnyttjas, konkurrensen snedvrids och den kriminella ekonomin stärks. Regeringen beslutade 2022 att flera myndigheter skulle samverka för att motverka denna typ av brottslighet. Uppdraget gavs till Arbetsförmedlingen, Arbetsmiljöverket, Ekobrottsmyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Polismyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten.

De första regionala centren mot arbetslivskriminalitet etablerades i juni 2022. Dessa center placerades i Stockholm och Göteborg. Senare under 2023 öppnades ytterligare fem center i Umeå, Uppsala, Örebro, Norrköping och Malmö.

Samverkan mellan myndigheterna i de regionala centren mot arbetslivskriminalitet är utformad för att vara effektiv och långsiktig. Här är några nyckelaspekter av hur samverkan fungerar:

Gemensamma kontroller: Myndigheterna genomför gemensamma kontroller av företag för att upptäcka och motverka arbetslivskriminalitet. Dessa kontroller planeras, genomförs och följs upp tillsammans.

Informationsutbyte: Ett behovsanpassat metodstöd har utvecklats för att underlätta informationsutbyte mellan myndigheterna. Detta säkerställer att relevant information nyttjas effektivt och att samverkan fungerar smidigt².

Utbildning och fortbildning: Myndigheterna arbetar med att fortbilda sina anställda för att bättre kunna upptäcka och motverka arbetslivskriminalitet, särskilt när det gäller komplexa och systematiska former av brottslighet som människohandel och människoexploatering.

Informationsinsatser: Gemensamma informationsinsatser riktas både mot allmänheten och specifika målgrupper, som utsatta arbetstagare, för att öka kunskapen om arbetslivskriminalitet och förändra attityder².

Samordning med andra initiativ: Arbetet vid de regionala centren samordnas med andra myndighetssamverkansinitiativ, särskilt de som rör organiserad brottslighet, för att maximera effektiviteten².

Utvärdering och rapportering: Myndigheterna följer upp och utvärderar sina gemensamma insatser och rapporterar regelbundet till regeringen om framstegen och resultaten av deras arbete².

Samverkan är avgörande för att effektivt bekämpa arbetslivskriminalitet och skapa en rättvis arbetsmarknad.

2.2 Center mot arbetslivskriminalitet i väst (AKC-väst)

AKC-väst är det AKC som genomför insatser i Göteborgs Stad och i Göteborgsregionen och som vi i staden samordnar oss med.

2.3 Arbetet med olaglig arbetskraftsinvandring och exploatering av arbetskraft i staden

2.3.1 Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret (SLK) har ett särskilt ansvar när det gäller att motverka utvecklingen av parallella samhällsstrukturer genom att stoppa gängkriminalitet,

släktbaserade kriminella nätverk och våldbejakande extremism¹. En del i detta är att implementera GVI- metoden (Group Violence Intervention)², vilket SLK har gjort.

SLK har också uppdraget att stärka samordningen av stadens resurser för att motverka osunda, oseriösa och olagliga verksamheter och med särskilt fokus på att motarbeta organiserad brottlighet och parallella samhällsstrukturer.

I detta uppdrag behöver SLK förutom att samordna förvaltningar och bolag även samverka och samordna sig med polisen i Storgöteborg samt även med AKC-väst.

2.3.2 Miljöförvaltningen

Miljöförvaltningen samverkar både med SLK och AKC-väst samt i mindre utsträckning även med andra myndigheter.

Miljöförvaltningen har in regel kontakt med AKC-väst flera gånger i veckan och merparten av våra myndighetsgemensamma insatser³ har genomförts tillsammans med AKC-väst. Vi föreslår objekt för gemensamma insatser och vi följer även med på insatser som AKC- väst föreslår. Hittills i år har vi gjort över 100 insatser.

När det gäller SLK har vi också kontakt varje vecka. Insatserna hittills har gällt insatser inom ramen för GVI. Vi har genomfört fem insatser inom ramen för GVI under året.

Miljöförvaltningen samverkar även med andra förvaltningar i olika ärenden som exempelvis olovliga boenden där vi samverkar med Räddningstjänsten och Stadsbyggnadskontoret.

3 Utvecklingsarbete

Under 2024 har arbetet med myndighetsgemensamma insatser intensifierats och betydligt fler insatser har genomförts under 2024 än tidigare år. Med fler insatser blir det också mer tydligt vad som behöver utvecklas i samverkan med andra myndigheter.

3.1 AKC

I beskrivningen av centren mot arbetslivskriminalitet ovan framgår flera centrala delar som vi som arbetar med osund konkurrens på förvaltningen identifierat i vår relation med de andra myndigheterna. Då räknar vi inte in samordnade kontroller som ofta är syftet, utan vad som vi ser krävs för att få till

¹ Göteborgs Stads trygghetsskapande och brottsförebyggande program 2022–2026

² Göteborgs Stads handlingsplan för att stoppa nyrekrytering, gängkriminalitet och utvecklingen av parallella samhällen 2023–2026

³ En insats består av en eller flera myndighetsgemensamma kontroller som genomförs tillsammans med polis och en eller flera andra myndigheter vid ett tillfälle.

effektivitet och genomslag för vårt arbete mot organiserad brottslighet som också ofta innebär arbetslivskriminalitet och människoexploatering etc. nedan beskrivs olika förslag som skulle bidra till effektiva samarbetsformer.

3.1.1 Kommunerna och staten

Vi stöter återkommande på utmaningar när det gäller informationsutbyte mellan statliga myndigheter och kommunerna. Det har genomförts ett antal förändringar de senaste åren för att underlätta informationsutbytet mellan myndigheter för att bekämpa den organiserade brottsligheten mer effektivt. Dessa regelverk tar sikte på informationsutbytet mellan statliga myndigheter och har därmed inte underlättat för kommunerna att få värdefull information för att på så sätt kunna göra en bättre och mer underbyggd tillsyn.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren⁴ inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att SKR genom våra nätverk lyfter problemet.

3.1.2 Mer kunskaper om varandras verksamheter

Genom att öka kunskapen om varandras verksamheter hjälps vi åt mer effektivt vid de myndighetsgemensamma insatserna. Vi har märkt att i de fall vi haft utbyte av kunskap kring våra olika lagstiftningar så har vi varit mer effektiva vid våra insatser då vi delar information och fynd löpande under insatsen.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att regelbundna nätverksträffar där olika myndigheter som arbetar mot arbetslivskriminalitet möts och har kunskapsutbyte ordnas.

3.1.3 Utvärdering av insatser

De myndighetsgemensamma insatserna utvärderas sällan i dagsläget. Med gemensamma utvärderingar hittar vi förbättringsområden och som vi kan utveckla inför kommande insatser.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att det genomförs utvärderingar kontinuerligt.

3.1.4 Insatsplanering

Mängden insatser förväntas öka kommande år och för att myndigheterna ska kunna avsätta resurser samt förbereda sig på ett bra sätt behövs mer framförhållning och tid för bearbeta information kring de objekt som är aktuella för myndighetsgemensamma insatser. Det är också viktigt att välja ut lämpliga objekt för att insatserna ska bli så bra som möjligt för respektive myndighet.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att AKC-väst använder sig av ett tydligt årshjul som underlättar gemensam planering och resurssättning.

⁴ Samordnaren mot osund konkurrens

3.1.5 Standardiserad information

För att effektivisera administration och samverkan mellan myndigheterna underlättar det om vi lämnar information till varandra i en mer standardiserad form för att säkerställa ett effektivt informationsutbyte där vi säkerställt att samtliga myndigheter har så en så komplett bild av objekten inför myndighetsgemensamma insatser.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att det tas fram modeller för överföring av mer enhetlig information mellan myndigheterna.

3.2 Polisen

Polisen och Gränspolisen är den myndighet som bistår de myndighetsgemensamma insatserna och det är också den resurs som är mest känslig mot störningar⁵. En långsiktig och upparbetad planering på förvaltningen är viktig för att ha beredskap vid händelser som leder till att insatser ställs in med kort varsel.

När vi träffar poliser som varit med på insatser tidigare ser vi hur viktigt det är med kunskap och erfarenhet av att ha varit med på insats tidigare. Det märks på planeringen samt på det extra stödet som uppstår när de vet vilken typ av information som är viktig för respektive myndighet.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att polisen utser särskilda insatspoliser som vi samarbetar med vid våra insatser.

3.2.1 Operativa samordningen

I varje lokalpolisområde finns det operativa samordnare som samordna polisens resurser inom lokalpolisområdet. Miljöförvaltningen har direktkontakt med dessa operativa samordnare inom ramen för osund konkurrens samt när det gäller Tillståndsenheten och deras ordinarie tillsyn. Det finns behov att förtydliga kommunikationen då polisen har svårt att särskilja våra olika ansvarsområden.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag säkerställer att förvaltningens olika roller blir tydliga.

3.2.2 LPO och kommunpoliser

Inom varje lokalpolisområde finns det kommunpoliser som i sin tur jobbar mot olika områden i respektive stadsdel. Kommunpoliserna arbetar tillsammans med socialkontoren för att ta fram stadens lägesbild när det gäller det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

⁵ Med störningar avser vi plötsliga händelser som skjutningar, stora olyckor och andra händelser som är resurskrävande.

Kommunpoliserna är också en del i stadens arbete mot otillåten påverkan samt hot och våld.

Förslag: Förvaltningen föreslår att samordnaren inom ramen för sitt ordinarie uppdrag verkar för att utveckla denna samverkan.